

Minivådområder
Otto Mikkelsen
Thisted Landevej 208, 9440 Aabybro

Vi er tidligere slagtekyllingeproducenter, men ikke for at lyde negativ, det har vi simpelt hen ikke råd til. Nu driver vi kun planteavl og har startet en virksomhed inden for stålindustrien. Vi har 80 ha så det er ikke noget stort landbrug. Vi lavede 650.000 slagtekyllinger om året, men det kunne ikke svare sig.

Vi gør det for pengenes skyld, og hvis det ikke giver penge, jamen så skal det bare ikke være.

Vi er jo helt vildt glade for vores minivådområde. Vi byggede det et år efter Carsten Søborgs minivådområde. Det var 6-7 år siden. Det var Anne Birgitte Thing, som fik ham med. Det var LandboNords projekt. Anne Birgitte Thing arbejdede sammen med CK.

Motivation?

På det tidspunkt var jo lagt op til, at havde man styr på hvad der kom ind og hvad der rendte ud, så kunne vi godt få lov til at gøde noget mere. Men det blev aldrig. Fair nok. Det kan jeg sådan set også godt følge. Det de fandt ud af med vores minivådområde var, at der var stort set intet kvælstof der løb ind og endnu mindre der løb ud. Vi har ønsket at få et mere men fordi vores tal er så dårlige så ligger vi ikke i en kategori, hvor vi kan være med i et projekt. Der bliver udvasket for lidt.

Line: Men I har meget lavbundsjord, kan hænge sammen med det(?)

Hvorfor med i projektet?

For at være på forkant med alle de ønsker der kommer fra politisk side om at vi skal reducere.

Det var igennem Carsten Søborg, at jeg kom i kontakt med

Vi er 5 lodsejere om minivådområdet. Det ligger stort set kun på vores jord men strækker sig lidt ind over en nabos jord. Drænoplandet er 130 ha, som ligger omkring minivådområdet.

Carsten Søborg og hans brødre kunne se på kortet, at alt vandet stort set endte i det område som nu er minivådområde. Carsten og Per Pedersen, som også er en af lodsejerne, kontaktede Otto.

Anne Birgitte Thing og CK kom og tog prøver i drænene. De kunne måle at der var kvælstof og så blev de godkendt til at lave et forsøgsanlæg.

Var du blandet ind i udformningen af minivådområdet? Ja, sammen med entreprenøren. De havde et oplæg til hvordan det skulle laves, men efterfølgende hvad der var smart i mark og natur, så lavede vi lidt om på det.

Det var tænkt som en trekant, men det blev en firkant. Så passede det bedre på marken i forhold til at så og høste. Det blev mere funktionelt for lodsejerne.

Det var Otto som havde den direkte kontakt med entreprenøren. Efter selve godkendelsen så vi ikke mere til CK, så var det Anne Birgitte og entreprenøren og os selv her som kørte selve projekteringen. Entreprenøren

havde også lavet Carstens. Der er vi glade for i dag, at alle de erfaringer som han havde med fra Carsten dem kunne vi nyde godt af.

Erfaringer? Størrelsen på brinken uden om. Carstens er for smalt. Han har haft digebrud, vandet har fosset ud. Bræmmen skal være pænt bred. Og selve udløbet som vi har lavet, har vi også fået omformet helt anderledes, så vi kan styre vandstanden. Vandet kan stå så højt, at det kan være nødvendigt at åbne for udløbet til Bovsbækken(?)

Jeg vidste ikke noget om minivådområder før jeg gik i gang. Carsten talte varmt om det og syntes det var en god ide.

Vi kunne se en fordel i at vi kunne pumpe vores vand væk. Vi havde et kæmpe problem med vand på markerne. Vi ligger i et lavbundsområde og der er noget der hedder Sandmosen og de ligger ca. 4 m højere end os og alt vandet derfra strømmer ned til os og der er 90 graders vinkel fra bækken (fra vores jorder?) og så ved vi godt hvor vandet ender henne og det problem har vi fået løst nu.

Ikke bare ligge under vand, vi havde ingen muligheder for at dræne, der var ingen steder vandet kunne løbe hen (fordi bækken ligger forkert i forhold til Ottos jorder?). (jorden var drænet)

Hvad med naboerne, de har et stort problem nu? Jamen det er jo fordi Bovsbækken ikke er blevet rensset ordentligt op, så kan den ikke tage de mængder vand. Det er afstrømningen fra bækken det er galt med. Og så løber det over andre steder. Det er en kommunal opgave. Den bliver ikke rensset op som før i tiden. De tager ikke rødderne i bunden, de klipper kun lige toppen af planterne.

Hvad siger dine naboer til det?

Jeg synes det ser ud til at de har fået et større problem, men det er ikke noget vi snakker om. Det er heller ikke noget jeg går og reklamerer med. De to som har det største problem de er også med i minivådområdet. Det de får pumpet væk det får de så ud over andre af deres arealer. (altså når bækken går over sine bredder). Det er et valg mellem pest eller kolera.

Hvordan kan man løse det? Hvis bækken bliver rensset op og i sidste ende også Ryå. Line: I skal simpelt hen have ændret nogle regulativer. Det arbejder Carsten på med kommunen.

Hvad ville du opnå med minivådområdet?

Det der var guleroden på det tidspunkt det var jo nok at tilføre noget mere kvælstof fordi vi fik styr på hvad der blev udledt (altså få muligheden for at bruge mere gødning).

Og så efterfølgende, eller sideordnet, at kunne pumpe sit vand væk. Det har virkelig. Jeg har ikke troet på at det resultat vi ser i dag. Jeg har ikke turdet tro på, at det blev så godt.

Vi har drænet 2/3 af vores jord og når kører op til minivådområdet kan vi se, at vores det er sået og står pænt og det er de andres ikke. De har simpelthen ikke fået sået pga vandet. Det er i kraft af at vi kan pumpe vores vand væk.

Placering af minivådområde?

Hvor det var mest hensigtsmæssigt fordi det var der vandet var nemmest at gelejde hen ift rørledninger og det der skulle til. Det var drænrørenes placering som bestemte hvor minivådområdet kom til at ligge. Og det passede også med vandets strøm.

Fik du rådgivning i forhold til hvilken type minivådområde du skulle vælge? Det var kun Anne Birgitte. Hun havde selv et minivådområde, og det var noget LandboNord arbejdede meget med. For at få facts på bordet. Ved ikke om AB kendte CK. Det var en lokal entreprenør. Der var et udbud. Vi var heldige at den lokale

vandt. Det var en fordel. Han kendte området. Også efterfølgende, når der har været noget, så har det heller ikke været noget problem.

Jorden fra udgravningen? Der er ikke kørt et kilo derfra. Det er brugt til at lave bræmme. Den er ca. 10 m bred.

Det gjorde indhug på dit areal? Sådan noget går jeg slet ikke op i. Det skal der til. Det er en nødvendighed for at kunne. **Man kan ikke både blæse og have mel i munden.** Du må afgive noget jord. Sådan er det. Det koster det det koster.

Påvirket dyrkningen? Ja helt klart i og med at vi får drænet jorden. Det er blevet bedre. Udbyttet er blevet højere. Det var simpelt hen så dårligt før vi fik det drænet. Vi var tæt på at lægge det hele om til skovjord. Vi besluttede os for efter etableringen af minivådområdet at det kunne svare sig at dyrke jorden og nedlægge fjerkræproduktionen. Ja helt sikkert, det siger noget om at jorden blev bedre.

Jeg har slet ikke problem med vand på mine marker nu. På nær den jord som ikke er koblet på minivådområdet fordi den ligger på den anden side. Der har vi fortsat problemer med vandet.

Hele dit areal er dækket ind af minivådområdet? Nej det er det så ikke. Vi har som sagt lidt jord på den anden side og der ville vi også gerne have lavet et minivådområde.

Men det er jo ikke bare det. Min hustru og jeg går tit en tur sammen med hunden. Så ser vi fx et svanepar, som hører til i minivådområdet. Der er et par som har rede der. Der er også massevis af ænder. Fiskehejren bor der også. Det er vi måske knap så imponerede over, for der ryger en guldfisk i ny og næ fra vores havebassin, siger han med et smil på læben.

Vi har fået en kæmpe kæmpe stor herlighedsværdi ud af det. Det er jo en udflugt at gå en tur og se hvordan det går i minivådområdet.

Når man ved at noget kan lade sig gøre så vil man jo gerne have det.

Vedligehold

Vedligehold har vi kun haft en lille smule på eldelen, på føleren, dvs. niveauekontrollen, den der starter og slukker pumpen. Ja, det er så igen erfaringsmæssigt og udviklingsmæssigt, i stedet for at der sidder to små følere, så sidder der en radar nu, som kan måle vandstanden, og det kostede 10.000 kr. at få den monteret, men hallo altså, det er en del af. Vi har en nøgle og 5 lodsejere imellem, ligesom strømudgiften også er delt ud fra en fordelingsnøgle.

Pumpe

Besværligt at få tilladelse af kommunen? Nej overhovedet ikke. Jammer Kommune er positivt indstillet over for landbruget, det er en landbrugsvenlig kommune.

Kan ikke huske mærket på pumpen. Den giver 480 kubikmeter i timen, 8.000 liter i minuttet. Det er kapaciteten på pumpen.

Det var en dyr pumpe, men den skal forhåbentlig også holde i rigtig mange år. Det er en investering. Kan ikke huske prisen. Det er lidt lavpraktisk for det skal bare være der.

Strømføring: der var vi heldige. Vi lavede en nyinstallation deroppe. Vi trækker ikke strømmen fra nogen af gårdene. Når man laver en nyinstallation så er det kun en tilslutningsafgift og det er ikke ret mange penge. Det var sådan set elselskabet som måtte bekoste kablet derop. (fordi de lavede en nyinstallation i stedet for at trække strøm fra en af gårdene).

Søge tilladelse? Vi spurgte elselskabet mht. at få det lavet og som jeg husker det, så var det noget med en 60-75.000 kr. de skulle have for det, og det ødelagde sådan set vores budget lidt. Og så spurgte vi dem hvorfor det kostede så meget, fordi hvis man laver en nyinstallation så er det kun tilslutningsafgiften som er noget der ligner 15.000 kr. Det kunne de ikke rigtig forklare, og så lavede vi en aftale lidt i porten, vores entreprenør som lavede det fysiske arbejde med at grave kablet ned, så betalte elselskabet kablet, som selvfølgelig også var den helt store del af udgiften. Så holdt vi dem lidt skadesløse, og det kostede ikke os så meget, så vi fik det meget billigere.

Var det nemt nok at finde ud af hvor stor en pumpe I havde brug for?

Det var vi ikke inde over. Det var vist entreprenøren, AB og Carsten på baggrund af hans erfaringer. Det jeg har hørt efterfølgende det er at kapaciteten i vores pumpe nok er lige stor nok. Når sådan en pumpe begynder, så suger den de der liter. Så det kræver, at tilstrømningen er der, ellers stopper den og det må den ikke. Det koster i el at starte den op. Den skal helst køre en vis tid. Inden pumpebrøndene er der lavet et kæmpe reservoir, 600 rør samles lige før pumpen, så pumpen har noget at arbejde med, så bliver rørene selvfølgelig mindre længere ud af.

Jeg husker et tal som ligger omkring 100 kr. pr. ha for at afvande. Det er så også lidt med hvor meget man giver for ellen. I giver vel det samme? Det kommer lidt an på hvor god man er som købmand.

Meget vedligehold af pumpen?

Overhovedet ikke, kun udskift af følere. Og det kunne vi have undgået hvis vi havde haft den nye teknologi fra starten.

Pumpen har kørt upåklageligt i de 6-7 år vi har haft minivådområdet. Heller ikke vedligehold af selve pumpen.

Hvad med minivådområdet, bassinerne?

Det første bassin der bliver jo udskilt fosfor og det er jo lavet sådan at det kan renses op og køres ud på marken igen, men det har vi aldrig gjort.

Det er bare noget der er blevet fortalt mig, og det er simpelt han lavet sådan at man kan nå rundt i hele bassinet.

Hvor lang tid skal der gå? Det er jo så forsvindende små mængder, så der går vist lang tid. Måler I på det? Nej.

Siden de stoppede med at måle på det, så er der ingen der måler. De første 5 år målte de ind og ud. Vi har muligheden for det, men der er ingen som forlanger at vi skal så vi måler hverken på kvælstof eller fosfor.

Der er forholdsvis meget fosfor der bliver udledt heromkring, så hvis nu engang at politikerne kommer i tanke om at nu skal vi til at spekulere på fosfor, så vil CK tro, at vi har en chance for at få lavet nr. 2 minivådområde.

Der er mere fosfor end kvælstof i området. Line: Det er vist kommet bag på dem (forskerne?) at minivådområderne fjerner ret meget fosfor.

Fosforen reduceres med ca. 80 %.

Det gror ikke til? Nej, men det skulle det jo gerne. Det er jo også en del af gamet at vegetationen også er med til (at få det til at virke?)

Det er utroligt at selv om Carstens kun er et år ældre end vores, så er det meget mere groet til end vores er.

Heller ikke meget vedligehold på sigt? Nej, overhovedet ikke. Det passer stort set sig selv.

Dem der startede projektet op, de har heller ikke sagt noget til om, hvad I skulle gøre med vedligehold? Nej, slet ikke.

Det var jo et 5-årigt EU-finansieret projekt, og nu hvor det er slut, er vi i vores gode ret til at sløjfe det.

Hvad kostede det?

Det kostede lige i underkanten af 600.000 kr. Der er 1,3 ha vandspejl.

Jeg synes jo det er vildt billigt. Nu har vi lige fået væltet 2 bygninger herude. Det kostede 110.000 kr.

Hvad har minivådområdet betydet for dig?

Helt vildt meget både økonomisk og også det der med, nu holder vi en jagt en gang om året og så går vi også lige derop. Naboerne som har en del af det det, de skyder alt, hvad der er deroppe. Vi går forbi en gang om året og ser om der er en and og så skyder vi den.

Jeg kan godt lide at se dem, når de er levende også, de behøves jo ikke at skulle udryddes alle sammen. Det synes jeg er dejligt. Og så selvfølgelig.

Jeg synes jo også det er fedt, hvis man på landsplan kan få lov at give lidt mere kvælstof fordi der er nogen renser noget fra. Jeg kan simpelt hen ikke forstå at minivådområderne ikke vælter frem. Det er mig fuldstændig ubegribeligt at der ikke ligger minivådområder på hvert gadehjørne, havde jeg nær sagt.

Har det været det hele værd for dig?

Jamen jeg vil da ikke være foruden. Det simpelt hen løftet så meget for os, både fysisk og psykisk. Også det der med at man gør noget for miljøet. Hvorfor ikke? Det koster 100 kr. pr. ha (cirka). Det er ikke engang en tønde korn. Det er simpelt hen ikke mindre end fantastisk og derfor undrer det mig også at der er nogen der kan være imod det. Det giver ingen mening.

Vil du anbefale andre landmænd at etablere et minivådområde?

Ja, helt klart. Og hvis de har de økonomiske muligheder så vil jeg også anbefale dem at gøre det uden tilskud. Og det vil jeg også selv gøre hvis vi får økonomisk mulighed for det.

Hvis du tager 600.000 kr. (hvis de finansielle også var lidt positive) og hvis du tager det over 30 år så er det saftsusemig ikke ret mange, altså hallo hvad ville det koste om måneden. Ingenting.

Gode råd?

Ikke andet end bare se at komme i gang. Der er overhovedet ikke noget at betænke sig på. Det er kun win win.